

Magyar Köztársaság Kormánya

T/6765. számú

törvényjavaslat

a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának erősítéséről

Előadó:

**Dr. Veres János
pénzügyminiszter**

Budapest, 2008. november

2008. évi ..... törvény
a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának erősítéséről

A pénzügyi közvetítőrendszernek a gazdaság egészének működésében betöltött meghatározó és megkérdőjelezhetetlen szerepére tekintettel, e rendszer stabilitásának megőrzése, a vele szembeni befektetői bizalom megerősítése, a rendszer részét képező egyes intézmények tulajdonosainak érdekei és a közérdek közötti egyensúly biztosítása érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

A TÖRVÉNY HATÁLYA

1. §

(1) E törvény hatálya kiterjed

- a)* a Magyar Köztársaság területén székhellyel rendelkező hitelintézetre,
- b)* az *a)* pontban meghatározott szervezetben a Magyar Állam nevében történő, e törvény szerinti befolyásszerzésre és befolyás megszüntetésére, és
- c)* az *a)* és *b)* pontban meghatározottak felügyeletére.

(2) A Gt., a Ctv., a Hpt. és a Tpt. rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

2. §

(1) Az e törvényben hivatkozott jogszabályok rövidítését a *Mellékletben* foglaltak szerint kell érteni.

(2) E törvényben és az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban

- 1. alapszabály:* a Gt.-ben meghatározott alapszabály és alapító okirat,
- 2. befolyás:* a Tpt.-ben meghatározott fogalom,
- 3. befolyásoló részesedés:* a Hpt.-ben meghatározott fogalom,
- 4. értékpapír:* a Tpt.-ben meghatározott fogalom,
- 5. forgalomba hozatal:* a Tpt.-ben meghatározott fogalom,
- 6. hitelintézet:* a Magyar Köztársaság területén székhellyel rendelkező, Hpt. szerinti bank és szakosított hitelintézet,
- 7. szabályozott intézmény:* a Psztv. 4. §-a szerinti szervezet és személy,
- 8. vezető tisztségviselő:* a Gt.-ben meghatározott fogalom.

A SZABÁLYOZOTT INTÉZMÉNYEK HELYZETÉNEK FOLYAMATOS ÉRTÉKELÉSE

3. §

(1) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: Felügyelet) és a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) folyamatosan értékeli a szabályozott intézmények

helyzetét, amelyről a (2) bekezdésben meghatározott tartalommal a pénz-, tőke- és biztosítási piac szabályozásáért felelős miniszter tájékoztatást kérhet.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott tájékoztatás tartalmazza legalább

a) az MNB által készített

aa) az egyes hitelintézetek pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása szempontjából történő értékelését, a más szabályozott intézményekre, pénzügyi piacokra, pénzügyi infrastruktúrára, és a reálgazdaságra gyakorolt hatásának vizsgálatát,

ab) a pénzügyi rendszerkockázati tényezőnek minősített hitelintézetek rövidtávú likviditási helyzetének értékelését, és

ac) a legfontosabb pénzügyi piacok helyzetéről, a rendelkezésre álló likviditásról szóló elemzést,

b) a Felügyelet által készített

ba) az egyes hitelintézetek szavatoló tőke helyzetéről szóló értékelést,

bb) az egyes pénzügyi rendszerkockázati tényezőnek minősített hitelintézetek közép- és hosszú távú likviditási helyzetéről szóló értékelést, és

bc) összevont alapú felügyelet vagy kiegészítő felügyelet alá tartozó hitelintézet esetén a csoportszintű közép- és hosszú távú likviditási és szavatoló tőke helyzet megítéléséről szóló értékelést.

A PÉNZÜGYI KÖZVETÍTŐRENDSZER STABILITÁSÁNAK MEGŐRZÉSE ÉS BIZTOSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN MEGHOZHATÓ INTÉZKEDÉSEK

4. §

(1) A Nemzetközi Valutaalaptól 2008-2010. években felvett hitel összegéből legfeljebb hatszázmilliárd forint értékű deviza összeget a Magyar Állam az MNB-nél külön erre a célra megnyitott számlákon helyez el azzal, hogy a forint összeg meghatározása az elhelyezés napján érvényes, MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon történik.

(2) Az (1) bekezdés szerinti számlákon lévő szabad pénzeszközt az államháztartásért felelős miniszter az MNB útján kezeli. E pénzeszköz kezelésének szabályairól az államháztartásért felelős miniszter az MNB elnökével megállapodást köt.

Az intézkedések közös szabályai

5. §

(1) A Magyar Állam a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának megőrzése és biztosítása érdekében

a) garanciát vállalhat a hitelintézet hitelezőivel szemben fennálló tartozásaira,

b) tőkét emelhet a hitelintézetben.

(2) A Magyar Állam az (1) bekezdésben meghatározott intézkedésből eredő kiadásait a 4. § (1) bekezdésében meghatározott számla terhére teljesíti. A forintban történő kifizetések teljesítéséhez a számlát a kifizetés napján érvényes MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon számítva kell terhelni.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott esetekben a Magyar Állam nevében az államháztartásért felelős miniszter jár el.

A garancia-vállalás szabályai

6. §

(1) A hitelintézet kérelmére az 5. § (1) bekezdésének *a)* pontjában meghatározott intézkedés kerülhet sor, ha a kérelmezett intézkedés megfelel az e törvényben foglaltaknak és a hitelintézet vállalja a létrehozandó megállapodásban foglaltak teljesítését.

(2) Az (1) bekezdés szerinti megállapodásban rendelkezni kell legalább a Magyar Állam által e törvény előírásai szerint vállalt garancia díjáról.

7. §

(1) Az Országgyűlés felhatalmazza az államháztartásért felelős minisztert, hogy a következő feltételek együttes fennállása esetén a hitelintézet forrásbevonásához a Magyar Állam nevében állami garanciát vállaljon, ha

a) a garanciavállalást a Felügyelet Felügyeleti Tanácsának elnöke és az MNB elnöke együttesen javasolja,

b) a kötelezettség alapja hitelszerződés vagy hitelviszonyt megtestesítő értékpapír,

c) a hitelintézet kötelezettségének lejáratára legalább három hónap, és legfeljebb öt év,

d) a hitelintézet kötelezettsége e törvény hatályba lépése és 2009. december 31. között keletkezik,

e) a kötelezettség euróban, svájci frankban vagy forintban van meghatározva.

(2) Az (1) bekezdés szerinti állami garancia a hitel, a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír tőkeösszegére és a kapcsolódó járulékok összegére terjed ki.

(3) Az állami garanciavállalások együttes, forintban számított összege legfeljebb egyezerötszázmilliárd forint lehet.

(4) Az állami garancia a vállalás napján érvényes, MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon számítva terheli a (3) bekezdésben meghatározott keretösszeget. A 2009. december 31. előtt lejárató garanciavállalások a lejárat napját követően nem terhelik tovább a (3) bekezdésben meghatározott keretösszeget.

(5) Az állami garancia beváltását kezdeményezni a hitelszerződés, a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír lejáratának napját követő harmincadik napon belül lehet az államháztartásért felelős miniszternél.

(6) A hitelintézet hitelnyújtójának, illetve hitelviszonyt megtestesítő értékpapírja megvásárlójának – ha jogszabály másként nem rendelkezik – nem kell

a) az állami garancia melletti fedezetet előírnia, továbbá

b) vizsgálnia a hitelcél teljesülését.

(7) A hitelintézet az állami garancia vállalásáért díjat fizet a Magyar Államnak. A fizetendő díjat az Európai Bizottság vonatkozó ajánlásainak és közleményeinek figyelembevételével kell a 6. § (1) bekezdésében meghatározott megállapodásban rögzíteni.

(8) Az e § alapján vállalt állami garanciákkal kapcsolatos eljárási szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg.

A tőkeemelés és befolyásszerzés szabályai

8. §

(1) Az 5. § (1) bekezdésének *b)* pontjában meghatározott intézkedések meghozatalára a Felügyelet Felügyeleti Tanácsának elnöke és az MNB elnöke együttes javaslata alapján, az e törvényben meghatározottak szerint

a) a hitelintézet kérelmére vagy egyetértésével, vagy

b) hivatalból, a hitelintézet egyetértése nélkül

kerülhet sor.

(2) A hitelintézet kérelmére vagy egyetértésével megvalósuló intézkedés során a Magyar Állam és a hitelintézet megállapodásban rendelkezik az e törvényben nem szabályozott jogokról és kötelezettségekről.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott megállapodásban rendelkezni kell legalább

a) a tőkeemelés vagy befolyásszerzés során megszerzett részvények névértékéről és kibocsátási értékéről, amelyeket a meglévő részvénystruktúrára tekintettel, illetőleg az intézkedést közvetlenül megelőző időszak piaci árai, illetve a hitelintézet egy részvényre jutó saját tőkéje figyelembevételével kell megállapítani;

b) a 12. § (1) bekezdése szerinti vételi jog gyakorlásának részletes szabályairól, ideértve a vételárra, az eljárásra és a teljesítési határidőre vonatkozó szabályokat,

c) a 12. § (4) bekezdése szerinti átalakítás részletes szabályairól, ideértve az átváltási arányra, az eljárásra és a teljesítési határidőre vonatkozó szabályokat, és

d) a megszerzett részvényekhez kapcsolódó, a Magyar Állam számára a hitelintézetben ellenőrzést biztosító jogokról, így különösen arról, hogy a Magyar Állam a hitelintézet igazgatóságába és felügyelőbizottságába legalább egy-egy tagot delegál.

9. §

(1) A Magyar Állam a hitelintézetben e törvény szerint végrehajtandó tőkeemeléssel szülő döntését az éves költségvetési törvény figyelembe vételével hozza meg.

(2) A Magyar Állam a hitelintézetben történő tőkeemelése során a vagyoni hozzájárulása fejében kizárólag az e törvényben meghatározott elsőbbségi részvényt szerezhet.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott részvények tekintetében a részvényesi jogokat az államháztartásért felelős miniszter gyakorolja.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott részvények forgalomba hozatala zártkörűnek minősül és a részvények kizárólag dematerializált formában állíthatóak elő.

(5) A Magyar Állam javára e törvény szerint történő részesedésszerzés, valamint a részvényesi jogok gyakorlása esetében a Vtv. rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

(6) A Magyar Állam tekintetében a (2) bekezdésben meghatározott tőkeemelésre, illetőleg a befolyásszerzésre a Tpt. befolyásszerzésre, a Gt. minősített befolyásszerzésre, a kisebbségi részvényesi jogok gyakorlására, a Tpv. vállalatok összefonódására vonatkozó szabályait, a Hpt. befolyásoló részesedés megszerzésére vonatkozó szabályait, valamint a jogosult

hitelintézet alapszabályában foglalt, egy részvényes vagy részvényesi csoport által gyakorolható szavazati jog legmagasabb mértékét előíró rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

Az átalakítható osztalékelsőbbséget biztosító részvény

10. §

(1) A hitelintézet az alapszabálya szerint, az elsőbbségi részvényfajtán belül az osztalékelsőbbséget biztosító részvényosztályba tartozó, átalakítható részvényt (a továbbiakban: átalakítható osztalékelsőbbségi részvény) bocsáthat ki.

(2) Az átalakítható osztalékelsőbbségi részvény a részvényesek között felosztható adózott eredményből a más részvényfajtába, illetve részvényosztályba tartozó részvényeket megelőzően, illetve azoknál kedvezőbb mértékben jogosít osztalékra.

(3) Az átalakítható osztalékelsőbbségi részvényhez szavazati jog nem kapcsolódik.

(4) Az átalakítható osztalékelsőbbségi részvény esetében a Gt. 187. §-ának (2) és (3) bekezdésében foglaltakat nem kell alkalmazni.

11. §

(1) Az átalakítható osztalékelsőbbségi részvény névértékéről és kibocsátási értékéről a Magyar Állam és a hitelintézet a 8. § (2) bekezdésében meghatározott megállapodásban rendelkezik.

(2) Az átalakítható osztalékelsőbbségi részvény jegyzésére kizárólag a Magyar Állam jogosult.

12. §

(1) Az átalakítható osztalékelsőbbségi részvény tekintetében a hitelintézetet vételi jog illeti meg (a továbbiakban: visszaváltás).

(2) Az átalakítható osztalékelsőbbségi részvény visszaváltási értékéről a Magyar Állam és a hitelintézet a 8. § (2) bekezdésében meghatározott megállapodásban rendelkezik.

(3) Az átalakítható osztalékelsőbbségi részvényt a Magyar Állam az (1) bekezdésben meghatározott eset kivételével nem ruházhatja át.

(4) Az átalakítható osztalékelsőbbségi részvényt a Magyar Állam a jegyzést követően egyoldalú, a hitelintézethez írásban intézett nyilatkozatával törzsrészcénné alakíthatja.

A különleges vétőjogot biztosító szavazatelsőbbségi részvény

13. §

(1) A hitelintézet az alapszabálya szerint, az elsőbbségi részvényfajtán belül a szavazati joggal összefüggő elsőbbséget biztosító részvényosztályba tartozó, átalakítható részvényt (a továbbiakban: különleges vétőjogot biztosító részvény) bocsáthat ki.

(2) A különleges vétőjogot biztosító részvény vétőjogot biztosít a közgyűlés

a) osztalék fizetéséről határozó,

b) szavazatelsőbbséget biztosító részvények egyszerű többségének igenlő szavazatához kötött, és

c) háromnegyedes szótöbbséggel meghozandó döntéseivel szemben.

(3) A különleges vétójogot biztosító részvény osztalékra nem jogosít, és kibocsátása nem érinti a többi részvényes osztalékhoz való jogát.

14. §

(1) A különleges vétójogot biztosító részvény névértékéről és kibocsátási értékéről a Magyar Állam és a hitelintézet a 8. § (2) bekezdésében meghatározott megállapodásban rendelkezik.

(2) A különleges vétójogot biztosító részvény jegyzésére kizárólag a Magyar Állam jogosult.

15. §

(1) A különleges vétójogot biztosító részvényt az államháztartásért felelős miniszter engedélyével a hitelintézet a jegyzett tőke leszállításával bevonhatja.

(2) Az államháztartásért felelős miniszter hozzájárul a különleges vétójogot biztosító elsőbbségi részvény bevonásához, ha a hitelintézet a Magyar Állam valamennyi átalakítható osztalékelsőbbségi részvényét visszaváltotta.

(3) A különleges vétójogot biztosító részvény forgalomképtelen, az átruházására és megterhelésére irányuló szerződés semmis.

A feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény

16. §

(1) A hitelintézet az alapszabálya szerint, az elsőbbségi részvényfajtán belül feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvényt (a továbbiakban: feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény) bocsáthat ki.

(2) A feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény névértékéről és kibocsátási értékéről a Magyar Állam és a hitelintézet a 8. § (2) bekezdésében meghatározott megállapodásban rendelkezik.

(3) A feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény jegyzésére kizárólag a Magyar Állam jogosult.

17. §

(1) A feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény

a) kibocsátására, az alapszabály ezzel összefüggő módosítására, a részvény keletkeztetésére, valamint – a részvény keletkeztetésének hatályával – részvénykönyvi bejegyzésre vonatkozó, és

b) a részvény kibocsátási értékét és névértékét meghatározó

közgyűlési döntést az államháztartásért felelős miniszter (2) bekezdés szerinti kérelmére a Fővárosi Ítéltábla nemperes eljárásban hozott határozatával pótolja.

(2) Az államháztartásért felelős miniszter a kérelmét abban az esetben terjeszti elő, ha a hitelintézet

a) három munkanapot meghaladóan igénybe veszi az MNB rendkívüli likviditási hitelét a kötelező jegybanki tartalék húsz százalékát meghaladó összegben,

b) a hitelintézet a Felügyelet által meghatározott és független könyvvizsgáló által megerősített szavatoló tőkéje nem éri el a Hpt. 76. §-ának (1) bekezdése szerinti tőkekövetelmény hetvenöt százalékát, vagy

c) a hitelintézetnek a hitelezői felé e törvény alapján vállalt garancia alapján kifizetés történik.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott kérelemben a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény

a) névértékét egyszázezer forintban,

b) kibocsátási értékét a névértékkel azonos összegben

kell meghatározni.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott kérelemről a bíróság haladéktalanul rövid úton értesíti a hitelintézetet.

(5) Bizonyítási indítványt a kérelmező a kérelmében, a kérelmezett az érdemi ellenkérelmében terjeszthet elő.

(6) Az eljárás során a kérelem megváltoztatásának vagy viszontkérelem benyújtásának nincs helye.

(7) Az eljárás során a bíróság a feleket meghallgatja, és tárgyalást tarthat. A tárgyalás bármelyik fél távollétében is megtartható.

(8) A bíróság a kérelemről a beérkezésétől számított nyolc napon belül dönt. A bíróság határozatával szemben fellebbezésnek nincs helye.

(9) A bíróság a határozatát haladéktalanul közli a változásbejegyzési eljárás lefolytatására illetékes cégbírósággal, amely – illeték és közzétételi költségterítés megfizetése nélkül – soron kívül, egy munkanapon belül jár el a változások bejegyzése iránt azzal, hogy ennek hiányában a bíróság határozatának közlése napját követő második munkanapon a változást bejegyzettnek kell tekinteni.

(10) A változásbejegyzési eljárásban a bíróság határozatán kívül egyéb melléklet csatolása nem szükséges.

(11) A változás bejegyzését elrendelő végzés hatályon kívül helyezése iránti per, valamint a létesítő okirat módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti per a bíróság döntésével kapcsolatban nem indítható.

(12) Az államháztartásért felelős miniszter kérelmére a részvényt a változásbejegyző végzés meghozatalát követően haladéktalanul, de legkésőbb egy munkanapon belül elő kell állíttatni.

18. §

(1) A feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító részvény – az e törvényben meghatározott kivételekkel – a törzsrészvényhez kapcsolódó jogokat biztosítja.

(2) A feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító részvény osztalékra nem jogosít, és kibocsátása nem érinti a többi részvényes osztalékhoz való jogát.

(3) A feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító részvény forgalomképtelen, az átruházására és megterhelésére irányuló szerződés semmis.

19. §

(1) A részvényes a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény alapján a közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyekben való döntésre kizárólagosan jogosult, ha erről hatályos kormányrendelet rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott rendeletet a Kormány akkor adhatja ki, ha a 17. § (2) bekezdésének *b)* pontjában foglalt feltételek fennállnak és a rendelet kiadása nélkül a hitelintézet és a pénzügyi közvetítői rendszer stabilitása súlyos veszélybe kerülne, és az más módon nem előzhető meg vagy nem hárítható el.

(3) A hitelintézet az (1) bekezdés alapján kiadott kormányrendelet hatályba lépését megelőző napra, mint fordulónapra az Szm. szerinti, független könyvvizsgáló által felülvizsgált közbenső mérleget készíti.

(4) A Kormány az (1) bekezdés szerinti rendeletét hatályon kívül helyezi, ha

a) a hitelintézet Felügyelet által meghatározott és független könyvvizsgáló által megerősített szavatoló tőkéje legalább kilencven egymást követő napon keresztül, folyamatosan a Hpt. 76. §-ának (1) bekezdése szerinti tőkekövetelmény legalább százötven százaléka, és

b) megalapozottan feltehető, hogy a hitelintézet és a pénzügyi közvetítői rendszer stabilitása más módon is biztosítható.

20. §

(1) A hitelintézet részvényese kezdeményezheti, hogy a Fővárosi Ítéltábla nemperes eljárásban állapítsa meg, hogy a 19. § (4) bekezdésben foglaltak teljesülnek.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott kérelemről a bíróság haladéktalanul rövid úton értesíti az államháztartásért felelős minisztert.

(3) Bizonyítási indítványt a kérelmező kizárólag a kérelmében, a kérelmezett kizárólag az érdemi ellenkérelmében terjeszthet elő.

(4) Az eljárás során a kérelem megváltoztatásának vagy viszontkérelem benyújtásának nincs helye.

(5) Az eljárás során a bíróság a feleket meghallgatja, és tárgyalást tarthat. A tárgyalás bármelyik fél távollétében is megtartható.

(6) A bíróság a kérelemről a beérkezésétől számított harminc napon belül dönt. A bíróság határozatával szemben fellebbezésnek nincs helye.

(7) A bíróság az írásba foglalt határozatot annak kihirdetésekor átadja a feleknek vagy képviselőiknek.

(8) Ha a bíróság az (1) bekezdésében meghatározott határozatában azt állapítja meg, hogy a 19. § (4) bekezdésében foglaltak teljesülnek, a Kormány a 19. § (1) bekezdése alapján kiadott rendeletét úgy helyezi hatályon kívül, hogy az a bíróság határozatának kihirdetésétől számított három napon belül hatályát veszítse.

21. §

(1) A részvényes a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény alapján a Kormány 19. § (1) bekezdése alapján kiadott rendeletének időbeli hatálya alatt a közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyekben való döntésre kizárólagosan jogosult.

(2) A részvényes a közgyűlés hatáskörében eljárva meghozott döntéseit a hitelintézet vezető tisztségviselőivel és a felügyelő bizottság tagjaival haladéktalanul, írásban közli.

(3) A feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító részvény esetében a részvényesi jogok gyakorlója a közgyűlés hatáskörében eljárva köteles a Gt.-nek a minősített többséget biztosító befolyással rendelkező részvényesre vonatkozó szabályai, és a hitelintézet stabil működése helyreállításához fűződő érdekek elsődlegessége alapján eljárni.

(4) A Magyar Állam a hitelintézettel szemben korlátlanul felel a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító részvény tekintetében részvényesi jogokat gyakorló személy által a (3) bekezdésben meghatározott kötelezettség felrőható megszegésével okozott károkért.

(5) Ha a Kormány 19. § (1) bekezdése alapján kiadott rendelete folyamatosan, több mint huszonnégy hónapig hatályban van, a hitelintézet részvényese a Kormány 19. § (1) bekezdése alapján kiadott rendeletének hatálybalépését megelőző napra, mint fordulónapra elkészített és független könyvvizsgáló által felülvizsgált beszámoló szerinti egy részvényre – tulajdoni hányad alapján – jutó saját tőke értékével megegyező értéken eladási jogot gyakorolhat a Magyar Állammal szemben.

(6) A Magyar Állam az (5) bekezdés szerinti felajánlott részvényeket köteles megvásárolni és az adásvétel napját követő harmincadik napig a vételárat a részvényesnek megfizetni.

22. §

(1) A feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító részvényt a részvénytársaság a jegyzett tőke leszállításával

a) bevonja, ha a 19. § (1) bekezdése alapján kiadott rendelet hatályát veszti, vagy

b) bevonhatja, ha ahhoz az államháztartásért felelős miniszter hozzájárul, és nincs hatályban a 19. § (1) bekezdése alapján kiadott rendelet.

(2) Az államháztartásért felelős miniszter hozzájárul a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény bevonásához, ha

a) a 19. § (4) bekezdése *a)* alpontjában meghatározott feltétel fennáll,

b) a hitelintézet likviditási helyzete a hitelintézet által benyújtott likviditási terv alapján nem indokolja a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvényhez kapcsolódó jogosítványok gyakorlását,

c) a hitelintézet és az államháztartásért felelős miniszter megállapodik a hitelintézet stabilitásához szükséges további intézkedésekről, és

d) a Magyar Állam által e törvény szerint vállalt garancia terhére lehívott összeget és járulékait a hitelintézet a Magyar Állam számára megfizette.

23. §

(1) A hitelintézet kezdeményezheti, hogy a Fővárosi Ítéletábla nemperes eljárásban állapítsa meg, hogy a 22. § (2) bekezdés *a)*, *b)* és *d)* pontjában meghatározott feltételek teljesülése miatt a hitelintézet pénzügyi stabilitása a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény hiányában is megfelelően biztosítható, és ítéletével pótolja az államháztartásért felelős miniszter hozzájáruló nyilatkozatát.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott kérelemről a bíróság haladéktalanul rövid úton értesíti az államháztartásért felelős minisztert.

(3) Bizonyítási indítványt a kérelmező kizárólag a kérelmében, a kérelmezett kizárólag az érdemi ellenkérelmében terjeszthet elő.

(4) Az eljárás során a kérelem megváltoztatásának vagy viszontkérelem benyújtásának nincs helye.

(5) Az eljárás során a bíróság a feleket meghallgatja, és tárgyalást tarthat. A tárgyalás bármelyik fél távollétében is megtartható.

(6) A bíróság a kérelemről a beérkezésétől számított harminc napon belül dönt. A bíróság határozatával szemben fellebbezésnek nincs helye.

(7) A bíróság az írásba foglalt határozatot annak kihirdetésekor átadja a feleknek vagy képviselőiknek.

ZÁRÓ ÉS ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

Felhatalmazó rendelkezések

24. §

Felhatalmazást kap a Kormány, hogy

a) az e törvény szerinti állami garanciavállalással kapcsolatos eljárási szabályokat rendeletben szabályozza, és

b) a 19. § (1) bekezdése alapján rendeletet adjon ki.

Hatálybalépés

25. §

(1) E törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A Gt. 286. §-ának (3) bekezdése hatályát veszti.

(3) E törvény 2009. december 31-én hatályát veszti.

Módosuló jogszabályok

26. §

(1) A Gt. 186. §-ának (2) bekezdése a következő *f)* ponttal egészül ki:

[Az alapszabály az elsőbbségi részvényfajtán belül]

„*f)* külön törvényben meghatározott egyéb elsőbbségi jogot”

[biztosító részvényosztályt határozhat meg.]

(2) A Gt. 186. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A (2) bekezdés *f)* pontja alapján külön törvényben meghatározott elsőbbségi részvény tekintetében e törvénynek az elsőbbségi részvényekre vonatkozó rendelkezéseitől el lehet térni.”

27. §

(1) A Psztv. 41. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a § jelenlegi (3)-(7) bekezdésének számozása (4)-(8) bekezdésre változik:

„(3) A Felügyelet a 4. §-ban meghatározott szervezetek és személyek számára az általa meghatározott körben eseti rendkívüli adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő, ha olyan helyzet áll elő, amely potenciálisan veszélyezteti a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitását.”

(2) A Psztv. 44. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az ellenőrzési eljárás időtartama legfeljebb hat hónap lehet. A Felügyelet e határidőt egy alkalommal legfeljebb egy évvel meghosszabbítja, ha olyan helyzet áll elő, amely potenciálisan veszélyezteti a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitását.”

(3) A Psztv. a 44/A. §-t követően a következő 44/B. §-sal egészül ki:

„44/B. § Ha olyan helyzet áll elő, amely potenciálisan veszélyezteti a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitását, a Felügyelet ellenőrzési eljárása során pénzügyi intézményi minősítéssel rendelkező igazságügyi könyvszakértőt rendel ki.”

28. §

(1) A Hpt. 49. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Nem jelenti az üzleti titok sérelmét a Felügyelet vagy az MNB által a hitelintézetekről egyedi azonosításra alkalmas adatok szolgáltatása

a) a nemzetgazdasági folyamatok elemzése, illetve a központi költségvetés tervezése céljából, vagy

b) ha olyan helyzet áll elő, amely potenciálisan veszélyezteti a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitását

az államháztartásért felelős miniszter és a pénz-, tőke- és biztosítási piac szabályozásáért felelős miniszter részére.”

(2) A Hpt. 51. §-a (2) bekezdésének a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az (1) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján a banktitok megtartásának kötelezettsége nem áll fenn:]

„a) a feladatkörében eljáró Országos Betétbiztosítási Alappal, Magyar Nemzeti Bankkal, Állami Számvevőszékkel, Gazdasági Versenyhivatallal, a Felügyelettel, az államháztartásért felelős miniszterrel és a pénz-, tőke- és biztosítási piac szabályozásáért felelős miniszterrel, az önkéntes intézményvédelmi és betétbiztosítási alapokkal, a központi költségvetési pénzeszközök felhasználásának szabályszerűségét és célszerűségét ellenőrző Kormány által kijelölt belső ellenőrzési szervvel, az európai támogatások felhasználásának szabályszerűségét ellenőrző Európai Csalásellenes Hivatallal (OLAF),”

[szemben e szerveknek a pénzügyi intézményhez intézett írásbeli megkeresése esetén.]

29. §

(1) A Tpt. 251. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„251. § (1) A Felügyelet meghatározott időre, de legfeljebb tíz napra felfüggesztheti az adott sorozatot alkotó befektetési jegy folyamatos forgalmazását, ha az alapkezelő nem tesz eleget a tájékoztatási kötelezettségének.

(2) A befektetési alapkezelő kérelmére a Felügyelet meghatározott időre, de legfeljebb száznolcvan napra felfüggesztheti a befektetési alap által forgalomba hozott befektetési jegyek folyamatos visszaváltását, ha azt a befektetők érdekeinek védelme szükségessé teszi, így különösen, ha:

a) tíz egymást követő forgalmazási nap alatt a visszaváltott és visszaváltani kért befektetési jegyek összértéke eléri a befektetési alap – adott időszak első napján érvényes – nettó eszközértékének tíz százalékát, mely számítás során a visszaváltani kért, és még vissza nem váltott befektetési jegyet a visszaváltásra szóló megbízás felvétele napján érvényes nettó eszközértéken kell figyelembe venni,

b) húsz egymást követő forgalmazási nap alatt a forgalomban levő befektetési jegyek darabszáma tíz százalékkal csökkent, vagy

c) a befektetési jegyek visszaváltását biztosító likvid eszközök aránya a visszaváltások következtében a befektetési alap saját tőkéjének tizenöt százaléka alá csökkent.

A befektetési alapkezelő a befektetési jegy folyamatos visszaváltás felfüggesztésére vonatkozó kérelmet az a)-c) pontban meghatározott valamelyik feltétel bekövetkeztét követő öt forgalmazási napon belül kezdeményezheti.

(3) A Felügyelet a befektetők érdekében az (5) bekezdésben meghatározott határidőn belül bármikor, erre irányuló kérelem nélkül is dönthet a visszaváltás felfüggesztésének megszüntetéséről, meghatározva a visszaváltás kezdőnapját. Ha a felfüggesztés megszüntetését az alapkezelő az (5) bekezdésben meghatározott határidőn belül kéri, azt a Felügyelet elrendeli.

(4) A Felügyelet a (2) és (3) bekezdés alapján előterjesztett kérelem elbírálásáról legkésőbb két forgalmazási napon belül dönt.

(5) Ha a (2) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott felfüggesztési feltételek bármelyike alapján elhatározott felfüggesztés fennállásának időtartama eléri a száznolcvan napot, a Felügyelet határozatban elrendeli a befektetési alap megszüntetését.”

(2) A Tpt. 257. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A 255. § a)-c) pontjában meghatározott esetben a portfólióban lévő ingatlant tizenkét hónapon belül, az egyéb eszközt egy hónapon belül kell értékesíteni.”

(3) A Tpt. 257. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A (2) bekezdésben meghatározott határidő a Felügyelet engedélyével egy alkalommal meghosszabbítható, ingatlan esetén hat hónappal, egyéb eszköz esetében három hónappal.”

(4) A Tpt. 260. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Nyílt végű nyilvános befektetési alap – az ingatlanalap kivételével – nem alakulhat zárt végű nyilvános befektetési alappá.”

(5) A Tpt. 271. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az alapkezelő az ingatlanbefektetési alap nettó eszközértékének számításakor figyelembe vehető ingatlanok, ingatlan beruházások összértékének ötven százalékáig ingatlanfinanszírozás, ingatlan-beruházás finanszírozása és likvid eszköz biztosítása céljából kölcsönt vehet fel az alap nevében, ha ez az alapkezelési szabályzatban foglalt általános feltételeknek megfelel. Az ilyen kölcsön fedezeteként az alap

a) a megterhelt ingatlanra kötött vagyonbiztosításon,

b) az adott ingatlanból befolyó bevételek hitelező bank számára történő engedményezésén,

c) óvadékon, vagy
d) jelzálogjogon
túlmenően egyéb biztosítékot nem nyújthat.”

Átmeneti rendelkezések

30. §

(1) A Magyar Állam

a) az e törvény 5. § (1) bekezdés b) pontja alapján tőkeemelésről 2009. január 31-ig,

b) az e törvényben foglalt egyéb intézkedéseiről – ide nem értve az államháztartásért felelős miniszternek az átalakítható osztalékelsőbbeségi részvény átalakítására vonatkozó döntését, valamint az államháztartásért felelős miniszter által adott hozzájárulást – 2009. december 31-ig dönthet.

(2) A 2009. december 31-ig meghozott döntés alapján a Magyar Államnak és a hitelintézetnek a 4-23. §-okban foglaltak szerint kell eljárnia akkor is, ha e törvény hatályát veszti.

31. §

A befektetési alapkezelő kérelmére a Felügyelet a Tpt. e törvénnyel módosított rendelkezéseit a folyamatban lévő eljárás során is alkalmazhatja.

a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának erősítéséről szóló 2008. évi ... törvényhez

1. Ctv.: a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény,
2. Gt.: a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény,
3. Hpt.: a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény,
4. Pszttv.: a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2007. évi CXXXV. törvény,
5. Sztv.: a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény,
6. Tpt.: a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény,
7. Tpv.: a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény,
8. Vtv.: az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény.

Általános indokolás

A törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) célja, hogy a nemzetközi pénzügyi piacokon az Amerikai Egyesült Államokból kiinduló jelzáloghitel piaci válság nyomán kialakult válsághelyzet kezelésére megfelelő kereteket teremtsen. A pénzügyi közvetítőrendszer hazai szabályai illeszkednek az Európai Unió egységes belső piacán érvényes szabályokba, azokkal összhangban állnak, lényegében egységes és transzparens kereteket adva a pénzügyi szolgáltatások nyújtóinak és igénybevevőinek.

A meglévő keretek azonban nyilvánvalóan a szolgáltatásnyújtás és a tőkeáramlás szabadsága, a magántulajdon és a vállalkozás szabadsága elveire épülnek, feltételezve, hogy ezen elvek érvényesülése egyúttal a társadalmi közjó szempontjából is elsődleges.

A 2007. év közepén kialakuló és a 2008. év közepére kiteljesedő, pénzügyi közvetítőrendszert érintő válsághelyzet azonban olyan problémákat teremtett, amelyek megoldására a meglévő keretek nem bizonyultak megfelelőnek. Ennek oka, hogy a pénzügyi közvetítőrendszer olyan mértékben szerves részévé, meghatározó elemévé vált az egyes államok gazdaságának, így a hazai gazdaságnak is, hogy felmerült a kérdés: a rendeltetésszerű működése valóban tekinthető-e csupán magánérdeknek, vagy mára már sokkal inkább társadalmi érdek annak ellenére, hogy alapvetően a magánszektor keretei között működik, az állam közvetlen beavatkozása nélkül, kizárólag a szabályozói és felügyeleti funkcióinak gyakorlása mellett.

Az európai államok túlnyomó többsége amellet foglalt állást, hogy a pénzügyi közvetítőrendszer egészséges, rendeltetésszerű működése igenis társadalmi érdek, és nem is csupán az egyes tagállamok saját érdeke.

A jelen Javaslat benyújtása is egyfajta állásfoglalásnak tekinthető amellet, hogy a pénzügyi közvetítőrendszer működése nem lehet kizárólag magánérdek. Ebből következően pedig szükséges egy olyan különleges helyzetben érvényesülő szabályozási keret kialakítása, amely abban az esetben is lehetőséget ad az alapvető funkciók ellátására, ha arra a piaci szereplők valamilyen okból nem hajlandóak vagy nem képesek.

A Javaslat egy olyan szabályozási keretet állít fel, amely az állam számára lehetővé teszi a beavatkozást azokban a helyzetekben, amikor a társadalmi érdekek érvényesülését a magánérdekek felett elő kell segíteni vagy ki kell kényszeríteni. Természetesen a Javaslat az állami beavatkozást csak időszakosan, meghatározott célok elérése érdekében teszi lehetővé, megfelelő eljárási szabályokkal és megfelelő garanciális szabályokkal kiegészítve.

A módosuló jogszabályok között szereplő változások – kiegészítve az állami beavatkozásra lehetőséget adó kereteket – lehetőséget adnak arra, hogy először piaci körülmények között szülessenek megoldások a kialakuló, normálistól eltérő helyzetekben úgy, hogy az összességében a gazdaság szereplői számára a lehető legkisebb sérelemmel járjon. Erre segítenek rá azok a felügyeleti eszközök, amelyekkel az állami beavatkozást a legutolsó pillanatig halasztva lehetséges a piac megfelelő működésének biztosítása a befektetővédelem egyidejű érvényesítésével.

Részletes indokolás

az 1. §-hoz

E rendelkezések a törvény hatályát jelölik ki, illetőleg megjelölik a hatályos jogszabályi környezet releváns részeinek alkalmazásában érvényesítendő eltéréseket.

a 2. §-hoz

E rendelkezések mellett, hogy a hivatkozott jogszabályok rövidítésének mellékletben történő meghatározására utalnak, a használt fogalmak értelmezését tisztázzák, tekintettel arra, hogy e szabályok számos olyan hatályos jogszabályhoz képest állapítanak meg eltéréseket, amelyek közül több azonos fogalmakat nem feltétlenül azonos tartalommal használnak.

a 3. §-hoz

E rendelkezések szerint az egyes hatósági feladatokkal felruházott intézmények, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: Felügyelet) és a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) a normálistól eltérő helyzetekben folyamatosan értékeli a pénzügyi közvetítőrendszer részét képező szervezetek működését azon tényezők tekintetében, amelyek kritikusnak tekinthetők a rendeltetésszerű működés szempontjából. Ezek célja, hogy kérésére megfelelő információkkal lássák el az államháztartásért felelős minisztert, aki végső soron a központi költségvetés terhére történő esetleges kötelezettségvállalás esetében döntési felhatalmazással bír.

a 4. és 5. §-hoz

E rendelkezések meghatározzák azokat a forrásokat, amelyek terhére az állam a Javaslatban szereplő, a központi költségvetés terhére kötelezettségvállalással járó intézkedéseit megvalósíthatja, valamint a források kezelésére vonatkozó alapvető szabályokat.

A rendelkezések között szerepelnek az állam által megtehető intézkedések, s ezen intézkedések céljai. Ezen intézkedések garanciavállalás, illetőleg tőkeemelés formájában ölthetnek testet, akként, hogy ezek során az állam nevében az államháztartásért felelős miniszternek kell eljárnia.

a 6. és 7. §-hoz

E rendelkezések szerint az állam részéről történő garanciavállalás az érintett piaci szereplő kérelmére valósulhat meg, a kérelem értékeléséhez, a döntést megelőzően az itt meghatározott körülmények értékelése szükséges.

A döntés megalapozottságát szolgálja az a feltétel, hogy a döntést megelőzően a Felügyelet és az MNB részéről a Felügyeleti Tanács elnöke, illetőleg az elnök együttesen tegyen javaslatot a garanciavállalásra. A hatályos jogszabályi környezetben az államháztartásért felelős miniszter, de a pénz-, tőke- és biztosítási piac szabályozásáért felelős miniszter sem rendelkezik olyan részletes egyedi információkkal a pénzügyi szolgáltatási szektor szereplői vonatkozásában, amelyek a megfelelően megalapozott döntés meghozatalához szükségesek. Ezzel szemben a Felügyelet az egyedi intézmények tőkehelyzetével, működésük körülményeivel kapcsolatos információkat birtokolja, így képes az ún. mikro stabilitási helyzet megítélésére, értékelésére. Az MNB rendelkezik mindazon információkkal, amelyek pl. a hitelintézetek likviditási helyzetére vonatkozó következtetések levonására alkalmasak, illetőleg lehetővé teszik az ún. makro stabilitási helyzet megítélését, ideértve az egyes intézmények rendszerkockázati szempontú értékelését is.

A garanciavállalás feltételei között szerepel még a kötelezettségek típusának, lejáratának, illetőleg a kötelezettségvállalás devizanemének pontos meghatározása is, valamint annak a kötelezettsége, hogy a garanciavállalással érintett piaci szereplő és az állam között egy a jogszabályokban foglalt kötelezettségek részleteit is tartalmazó megállapodás jöjjön létre, amelynek kiemelt eleme pl. a garanciavállalás díjának pontos, a jogszabályokkal összhangban lévő módon meghatározott mértéke is.

A Javaslat ezen rendelkezései között szerepelnek azok az eljárási szabályok is, amelyek a garanciavállalás mértékére, az átváltási árfolyamokra, határidőkre, stb. vonatkozó, valamint a beváltásra vonatkozó kötelezettségeket foglalják össze.

a 8. és 9. §-hoz

E rendelkezések a tőkeemelés, illetőleg az azzal összefüggésben történő állami befolyásszerzés általános szabályait tartalmazzák.

A tőkeemelésre, és az azzal összefüggésben történő befolyásszerzésre – eltérően a garanciavállalás szabályaitól – a piaci szereplő kérelmén vagy egyetértésén túl hivatalból is sor kerülhet, amely esetben viszont már az érintett piaci szereplő egyetértése nem szükséges.

Ez az az eset, amikor a működés fenntartásának vagy megszüntetésének kérdésében az érintett piaci szereplő tulajdonosai és az állam (a társadalmi érdekek érvényesítése szempontjából tekintve) nagy valószínűséggel eltérő következtetésre jutnának. A tulajdonosok mérlegelése arra terjed ki egy olyan döntés során, amely a működés fenntartása vagy végleges befejezése tárgyában születne, hogy az összes befektetett eszköz és a várható (ezekben az esetekben jellemzően negatív) hozam vagy veszteség hogyan viszonyul egymáshoz. Ha ugyanis a működés befejezése jár a kisebb veszteség realizálásával, akkor várhatóan a döntés a működés befejezése mellett születik meg. Nem mindegy azonban, hogy mindennek milyen közvetett hatásai vannak a pénzügyi közvetítőrendszer szempontjából. Elképzelhető ugyanis, hogy a várható kimeneteket módosítaná egy olyan állami beavatkozás, amely – mint e rendelkezésekben foglalt – tőkeemelés lehetősége, az átmeneti korlátozások, veszteségek, sérelmek után hosszabb távon pozitív hatással járna, adott esetben nem csak a pénzügyi közvetítőrendszer működésében és zavartalan hozzáférhetőségében érdekelt társadalom, hanem az egyes tulajdonosok számára is.

E rendelkezések értelmében, ha a tőkeemelésre a piaci szereplő kérelmére, vagy az egyetértésével kerül sor, egy megállapodás szükséges, amelyben pontosan rendelkezni kell a tőkeemelés keretében az állam részéről megvalósuló vagyoni hozzájárulás fejében milyen névértéken és kibocsátási értéken, milyen részvények megszerzésére kerül sor. Emellett a rendelkezések erejénél fogva a forgalombahozatal maga zártkörűnek fog minősülni és a részvények előállítására is csak dematerializált formában lehetséges. Rendelkezni kell viszont a megállapodásban arról is, hogy e részvények tekintetében gyakorolható jogok (vételi jog, átalakítás, visszaváltás, bevonás, stb.) esetében milyen eljárási, teljesítési szabályok érvényesülnek, illetve az állam számára milyen jogosítványok állnak rendelkezésre, mely események bekövetkezése esetén.

A részvényesi jogokat e rendelkezések erejénél fogva az államháztartásért felelős miniszter gyakorolja, azzal, hogy az állami vagyonról szóló törvény rendelkezéseit sem a befolyásszerzés, sem a részvényekben megtestesülő jogok gyakorlása esetében nem kell alkalmaznia, mint ahogyan a tőkepiacról, a gazdasági társaságokról szóló törvényben foglalt egyes rendelkezések, valamint egyes alapszabályi rendelkezések alkalmazása is kizárt.

a 10-12. §-okhoz

A Javaslat korábbi rendelkezései szerint az állam a tőkeemelés során teljesített vagyoni hozzájárulása keretében csak az e törvényben meghatározott részvényeket szerezhethet. E részvényeknek kell biztosítani egyrészt azt, hogy az állam által befektetett eszközök (jellemzően pénz formájában) egy megfelelő megtérülést, ennek keretében pedig megfelelő rendszeres pénzáramlást, másrészt megfelelő ellenőrzési jogot biztosítsanak az állam számára a rendelkezésre bocsátott tőke rendeltetészerű felhasználása érdekében. Mindezt arra való tekintettel, hogy a tőkeemelésre egy társadalmi érdek, a pénzügyi közvetítőrendszer működésének zavartalansága miatt került sor, átmeneti jelleggel. Elképzelhető azonban az a

helyzet, hogy az állami beavatkozás a piaci szereplő működésében olyan pozitív hatással jár, hogy a befektetett eszközökön megfelelő megtérülést, hozamot lehetséges elérni. Ebben az esetben pedig nem lehet kérdés, hogy a befektetett eszközökre jutó hozamnak is az államot (közvetetten az adófizetőket) kell megilletnie. Ennek biztosítása pedig olyan jogosítványokat igényel, amelyekkel ez megvalósítható.

E rendelkezések egy különleges, az elsőbbségi részvényfajtába tartozó részvényosztály létrehozását teszik lehetővé: átalakítható osztalékelsőbbséget biztosító részvényosztályét. Az ide sorolt részvények (a továbbiakban: átalakítható osztalékelsőbbségi részvény) a más részvényfajtákba, illetve részvényosztályba tartozó részvényeket megelőzően, azoknál kedvezőbb mértékben jogosítanak osztalékra, viszont szavazati jog nem kapcsolódik hozzájuk. E különleges részvények jegyzésére kizárólag az állam jogosult.

Ez az a részvény, amely a tőkeemelés során befektetett eszközökön osztalék formájában biztosít egy rendszeres pénzáramlást.

E különleges részvény tekintetében e rendelkezések erejénél fogva a tőkeemeléssel érintett piaci szereplőt vételi jog illeti meg, az államot pedig az a jog, hogy egyoldalú, a piaci szereplőhöz intézett nyilatkozatával bármikor átalakíthassa törzsrészvényé.

A tőkeemelésről és ezzel összefüggésben a részvények forgalomba hozataláról szóló megállapodásban a feleknek rendelkezniük szükséges a pontos névértékről, kibocsátási értékről, a vételi jog gyakorlásának szabályairól, de arról is, hogy az átalakításra milyen szabályok szerint kerülhet sor. Ez utóbbi esetben nem kizárt, hogy a felek úgy állapodjanak meg, hogy az átalakításra csak valamely feltétel bekövetkezése esetén, pl. megfelelő idő elteltét követően kerül sor.

Nem lehet eltekinteni e rendelkezések értelmezése során attól, hogy a tőkeemelés célja az, hogy az érintett piaci szereplő tőkehelyzete javuljon, ezzel lehetőséget adva likviditási helyzetének javítására és működésének helyreállítására. Szükséges ezért, hogy a tőkeemelés olyan formában valósuljon meg, hogy az a szavatoló tőke számítására, a tőkemegfelelésre irányadó hatályos jogszabályok szempontjából is a lehető legjobb helyzetet eredményezze. Ezért szükséges például annak kikötése, hogy a gazdasági társaságokról szóló törvény azon rendelkezéseit nem kell alkalmazni, amelyek a ki nem fizetett osztalék halmozódását teszik lehetővé. Ha ugyanis ezek a szabályok is érvényesülnek, akkor az átalakítható osztalékelsőbbségi részvényért cserébe teljesített vagyoni (pénzbeli) hozzájárulás csak az ún. járulékos tőkeelemek körében kerülhet figyelembevételre ahelyett, hogy az ún. alapvető tőkeelemek közé kerülne. Hasonló okokból nem zárják ki a rendelkezések azt a lehetőséget, hogy a piaci szereplő kérelmére vagy egyetértésével megvalósított tőkeemelés esetén az átalakítás lehetősége pl. időben korlátozott legyen.

a 13-15. §-okhoz

A Javaslat korábbi rendelkezései szerint az állam a tőkeemelés során teljesített vagyoni hozzájárulása keretében csak az e törvényben meghatározott részvényeket szerezhethet. E részvényeknek kell biztosítania egyrészt azt, hogy az állam által befektetett eszközök (jellemzően pénz formájában) egy megfelelő megtérülést, ennek keretében pedig megfelelő rendszeres pénzáramlást, másrészt megfelelő ellenőrzési jogot biztosítsanak az állam számára a rendelkezésre bocsátott tőke rendeltetésszerű felhasználása érdekében.

E rendelkezések értelmében válik lehetővé az elsőbbségi részvényfajtán belül olyan, a szavazati joggal összefüggő elsőbbséget biztosító részvényosztályba tartozó, átalakítható részvény (a továbbiakban: különleges vétőjogot biztosító részvény) kibocsátása, amely egy a piaci szereplő kérelmére vagy egyetértésével megvalósuló tőkeemelés esetén biztosítja az állam számára az osztalékfizetés, a szavazatelsőbbséget biztosító és a minősített többségi

egyetértést igénylő kérdések esetében a vétójogot. E részvény osztalékra nem jogosít és a kibocsátása nem érinti a többi részvényes osztalékhoz való jogát.

A részvény kibocsátását megelőzően létrehozandó megállapodásban, amelyben már az átalakítható osztalékelsőbbbségi részvény kibocsátásával, azaz magával a tőkeemeléssel összefüggő jogok és kötelezettségek is szerepelnek, az e részvénnel összefüggő részletes szabályokat – így a névértéket és a kibocsátási értéket – is meg kell határozni.

A különleges vétójogot biztosító részvény szerepe, hogy a központi költségvetés terhére megvalósított tőkeemelés esetében, amely ellenében az állam átalakítható osztalékelsőbbbségi részvényeket jegyez, biztosítsák a rendelkezésre bocsátott tőke megfelelő felhasználását, a működés helyreállítását, és így a megfelelő megtérülést is. Ennek megfelelően ilyen részvény jegyzésére kizárólag az állam jogosult, egyebekben a részvény forgalomképtelen, az átruházására és megterhelésére vonatkozó megállapodás semmis.

Ha az állami beavatkozásra okot adó körülmények megszűnnek, azaz ha a tőkeemelés ellenében kapott átalakítható osztalékelsőbbbségi részvények mindegyike visszaváltásra került, lehetővé válik e részvény bevonása, amellyel egyidejűleg a jegyzett tőkét csökkenteni kell.

a 16-18. §-okhoz

A Javaslat korábbi rendelkezései szerint az állam a tőkeemelés során teljesített vagyoni hozzájárulása keretében csak az e törvényben meghatározott részvényeket szerezhethet. E részvényeknek kell biztosítani egyrészt azt, hogy az állam által befektetett eszközök (jellemzően pénz formájában) egy megfelelő megtérülést, ennek keretében pedig megfelelő rendszeres pénzáramlást, másrészt megfelelő ellenőrzési jogot biztosítsanak az állam számára a rendelkezésre bocsátott tőke rendeltetésszerű felhasználása érdekében.

E rendelkezések értelmében lehetővé válik az elsőbbségi részvényfajtán belül egy különleges részvény: feltételes tulajdonosi irányítást biztosító elsőbbségi részvény kibocsátása. E részvény lényege, hogy lényegében a piaci szereplő feletti teljes tulajdonosi irányítást tegye lehetővé, osztalékra nem jogosít és a kibocsátása nem érinti a többi részvényes osztalékhoz való jogát.

A részvény kibocsátását megelőzően létrehozandó megállapodásban, amelyben már az átalakítható osztalékelsőbbbségi részvény kibocsátásával, azaz magával a tőkeemeléssel összefüggő jogok és kötelezettségek, valamint a különleges vétójogot biztosító részvényekkel kapcsolatos jogok és kötelezettségek is szerepelnek, az e részvénnel összefüggő részletes szabályokat – így a névértéket és a kibocsátási értéket – is meg kell határozni.

E részvény szerepe az, hogy meghatározott feltételek teljesülése esetén lehetővé tegye azon piaci szereplő feletti irányítást, amely az állami intézkedések keretében tőkeemelésben részesült akár kérelmére, akár azért, mert ennek hiányában a pénzügyi közvetítőrendszer szempontjából megnövekedő kockázatokat más módon nem lehetett volna elhárítani. E részvény jegyzésére kizárólag az állam jogosult, egyebekben a részvény forgalomképtelen, az átruházására és megterhelésére vonatkozó megállapodás semmis.

Azokban az esetekben, amelyekben az állami beavatkozásra a piaci szereplő kérelmére vagy egyetértésével kerül sor, már az első, pl. garanciavállalásról és tőkeemeléssel szembeni kötelezettség, amely az előző rendelkezésekben említettek (az osztalékelsőbbbség és a vétójog) mellett a teljes irányítás átvételére vonatkozó lehetőséget is tartalmazza. Elképzelhető ugyanis, hogy sem a tőkeemelés, sem a garanciavállalás nem vezet a megfelelő eredményre, és a kapott vétójog gyakorlásával sem teremthetők meg azok a körülmények, amelyek a tartós és stabil működést lehetővé teszik, egyúttal biztosítva az állam számára a megfelelő megtérülést is.

Ebben az esetben, ha a társadalmi érdekek megkívánják a további működés fenntartását, de az a megelőző körülmények között eredményesen nem biztosítható, akkor az állam megszerezheti az irányítást a piaci szereplő felett.

Más a helyzet akkor, amikor a részvény kibocsátására a társadalmi érdekekre történő hivatkozással hivatalból, a piaci szereplő egyetértése nélkül kerül sor, vagyis a tőkeemelés, valamint az így teljesített vagyoni hozzájárulás rendeltetésszerű felhasználása az ellentétes tulajdonosi érdekek miatt ésszerűen nem várható el. Ebben az esetben a teljes irányítás megszerzése lehet az egyedüli olyan eszköz, amely alkalmas lehet a működés helyreállítására.

Az egyes részvényfajták és részvényosztályok létrehozása a hatályos szabályok szerint kizárólag a részvénytársaság közgyűlésének döntésén múlik. A piaci szereplő együttműködésének hiányában azonban, a megfelelő feltételek fennállása esetén a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény kibocsátására, az alapszabály ezzel összefüggő módosítására, a részvény keletkeztetésére, valamint a részvénykönyvi bejegyzésre vonatkozó, valamint a részvény névértékére és kibocsátási értékére vonatkozó döntéseket a Fővárosi Ítéltábla nemperes eljárásában is pótolhatja, ha az államháztartásért felelős miniszter ezt kérelmezi.

A rendelkezések részletesen szabályozzák a felek jogait és kötelezettségeit a nemperes eljárásban.

a 19. §-hoz

E rendelkezések értelmében az állam, mint részvényes a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény alapján a közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyekben való döntésre kizárólagosan válik jogosulttá abban az esetben, ha bizonyos feltételek bekövetkezéséről kormányrendelet rendelkezik.

A kormányrendelet kiadására az egyes piaci szereplők esetében egyedileg kerül sor, ha esetükben teljesülnek azok a feltételek, amelyek bekövetkezése esetében az állami beavatkozás nélkül már sem a működés, s ilyen értelemben a pénzügyi közvetítőrendszert veszélyeztető helyzet helyreállítása, sem az állam által befektetett eszközök megtérülése más módon már nem várható.

Ha a helyzet rendeződik, a meghatározott mutatók teljesülnek, azaz az állami irányításra már nincs szükség, és a piaci szereplő működése biztosítható más módon is, a Kormány köteles a rendeletet hatályon kívül helyezni.

a 20. §-hoz

Az Alkotmány 13. §-ának (1) bekezdésében elismert, a tulajdonhoz való jog korlátozásának arányosságához szükséges, hogy a jogalkotó az adott közérdekű cél eléréséhez szükséges legenyhébb eszközt válassza.

E követelmény érvényesülése érdekében biztosítani szükséges, hogy a részvényes – akinek tulajdonhoz való jogát kétségkívül korlátozza, ha az állam, illetőleg a nevében eljáró személy a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény alapján a közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyekben való döntésre kizárólagosan jogosult – bármikor kezdeményezhesse annak bírósági megállapítását, hogy a közgyűlési hatáskörök állam általi gyakorlásának feltételei nem állnak fenn. Ez az eljárás a Kormány rendeletalkotási jogkörének az Alkotmány 35. § (2) bekezdésén alapuló, törvényi korlátozását érvényesítő garancia, mivel a Kormány köteles a közgyűlési hatáskörök állam általi gyakorlását megalapozó rendeletét hatályon kívül helyezni, ha a bíróság megállapítja, hogy az ilyen hatáskörgyakorlást megalapozó törvényi feltételek nem állnak fenn.

A bíróság ennek megfelelően a kormányrendelet megsemmisítésére vagy egyéb módon való hatályon kívül helyezésére nem jogosult, azonban azon határozata, amelyben a kormányrendelet hatályban maradását megalapozó törvényi feltételek fennállásának hiányát megállapítja, a Kormányra nézve kötelező.

A szabályozás nem vonja el az Alkotmánybíróság utólagos normakontroll gyakorlására irányuló hatáskörét, mivel egyrészt az Alkotmánybíróság a Javaslat 20. §-ában meghatározott eljárástól függetlenül vizsgálhatja a kormányrendelet alkotmányosságát, így a törvényekkel való összhangját is, másrészt pedig, ha a Kormány a bíróság határozata ellenére a kormányrendeletet nem helyezi hatályon kívül, azt – törvénnyel való ellentét okán, az Alkotmány 35. § (2) bekezdésének megsértése miatt – az Alkotmánybíróság semmisítheti meg.

A Javaslat a bíróság előtti eljárásra olyan, a polgári perrendtartásról szóló törvényhez képest speciális szabályokat határoz meg, amelyek biztosítják, hogy az eljárás gyors, így a tulajdonvédelmi garancia hatékony legyen.

a 21. §-hoz

E rendelkezések az állam, illetőleg a nevében eljáró személy feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény alapján, közgyűlési hatáskörben hozott döntéseivel kapcsolatos felelősségi szabályokat határozzák meg. Ennek megfelelően az állam esetében a gazdasági társaságokról szóló törvény szerint a minősített többséget biztosító befolyással rendelkező részvényesre vonatkozó szabályait rendeli alkalmazni azzal, hogy mindez a piaci szereplő stabil működésének helyreállításához fűződő érdekek elsődlegessége alapján történjen.

Az állam beavatkozása a tulajdonjog korlátozásával jár, amely a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény alapján gyakorolt irányítás esetében lényegében a tulajdonjog gyakorlásának kizárását jelenti, amely a piaci szereplő működésének, stabilitásának helyreállításáért cserébe történik. Ha az állami beavatkozás sikerrel jár, a részvényesek az elszenvedett sérelmeikért cserébe egy magasabb részvényértéket kapnak. Ha azonban az állami irányítás ellenére sem sikerül a piaci szereplő stabil működését helyreállítani, biztosítani kell a részvényeseknek azt a jogot, hogy egy megfelelő ellenérték fejében eladási jogot gyakorolhassanak az állammal szemben. A Javaslat azzal a feltételezéssel él, hogy az állami irányítás segítségével, huszonnégy hónap alatt lehetőség van a pénzügyi közvetítőrendszer meghatározó elemeinek helyreállítására, azaz, ha az állam jelenléte és kizárólagos közgyűlési jogosítványai ezen az időn túl is fennállnak, akkor a részvényeseknek szükséges választást biztosítani. A választás lényege, hogy a részvényes az állami irányítást lehetővé tévő feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény feléledése előtti napra vonatkozó helyzetben, az akkor érvényes egy részvényre tulajdoni hányad alapján jutó saját tőke értékével azonos értéken gyakorolhasson eladási jogot az állammal szemben, ha nem bízik abban, hogy az állam jelenlétével, hosszabb távon sikerül olyan helyzetet elérni, amely a részvényértéket is pozitívan érinti.

Az államot az eladási jog gyakorlása során felajánlott részvények tekintetében vételi kötelezettség terheli, melynek ellenértékét az adásvételt követő harmincadik napig kell teljesíteni a részvényes felé.

a 22. §-hoz

Ha az állami beavatkozásra okot adó körülmények megszűnnek, azaz ha a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény által megtestesített jogok feléledését megalapozó, meghatározott feltételek fennállását megállapító kormányrendelet hatályon kívül

helyezésre kerül, illetőleg ha az államháztartásért felelős miniszter az állam nevében hozzájárul, a részvény a jegyzett tőke leszállításával bevonható.

a 23. §-hoz

A feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény kibocsáthatóságát és speciális szabályozását az a körülmény alapozza meg, hogy egyes piaci szereplők a gazdasági életben, a pénzügyi közvetítőrendszerben kiemelkedő szerepet játszanak: stabilitásuk biztosítása olyan közérdek, amely adott esetben a piacgazdaságokban egyébként nem megszokott állami szerepvállalást és ehhez kapcsolódó hatáskörök gyakorlását indokolja.

Amennyiben ugyanakkor a piaci szereplő működésének stabilitása nem indokolja a speciális állami szerepvállalást, a piacgazdaságból mint alkotmányos elvből, illetve a tulajdonhoz való alapvető jogból következik, hogy az állam nem vállal magánjogi szerepet a tulajdonában nem álló piaci szereplők életében. E követelmény érvényre juttatása érdekében a Javaslat lehetővé teszi, hogy a feltételes tulajdonosi irányítási jogot biztosító elsőbbségi részvény bevonásához egyes esetekben szükséges miniszteri hozzájárulást a bíróság ítéletével pótolja, így garanciát nyújt az állami befolyás feltétlenül szükségesnél hosszabb fennmaradásával szemben.

a 24. §-hoz

E rendelkezések felhatalmazzák a Kormányt részletes szabályok rendeletben történő meghatározására.

a 25. §-hoz

E rendelkezések a Javaslat hatálybaléptetését és hatályon kívül helyezését valósítják meg. A szerzett tapasztalatok szerint az Európai Unióban érvényes versenyszabályokkal összhangban csak olyan speciális szabályozási környezet fogadható el, amely csak átmeneti időre, különleges helyzet fennállása esetén érvényes, amellyel, hogy minden lehetségesen érintett piaci szereplő esetében azonos feltételeket biztosít az állami intézkedésekhez való hozzáférésben. Azokban az európai tagállamokban, ahol már hatályban van hasonló célzattal létrehozott jogszabály, jellemzően az intézkedések határideje 2009. december 31-vel jár le.

a 26. §-hoz

E rendelkezések a gazdasági társaságokról szóló törvény módosítását tartalmazzák, melyek célja, hogy lehetővé tegyenek eltérő rendelkezést a részvényfajták tekintetében, ha az törvényben történik.

a 27. §-hoz

E rendelkezések a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló törvény módosítását tartalmazzák, melyek célja, hogy a pénzügyi közvetítőrendszer szempontjából kockázatos helyzetekben gyors, hatékony és eredményes fellépést tegyenek lehetővé, és megfelelő információt biztosítsanak (külső könyvvizsgáló részéről is) az állami beavatkozásról szóló döntések megalapozásához.

a 28. §-hoz

E rendelkezések a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény módosítását tartalmazzák, melyek célja, hogy az állami beavatkozásról szóló döntésekhez, a meghatározott feltételek fennállását megállapító kormányrendelet kiadásához a megalapozó adatok kezelésére az e tekintetben feladattal rendelkező minisztereket felhatalmazzák, ezzel egyidejűleg a banktitokra vonatkozó szabályok alkalmazását ezzel összhangban határozzák meg.

a 29. §-hoz

E rendelkezések a tőkepiacról szóló törvény módosítását tartalmazzák, melyek célja, hogy a nyilvános és nyílt végű befektetési alapok jegyeinek tulajdonosai védelmében, hosszabb távú érdekeik és a pénzügyi közvetítőrendszer stabil működéséhez fűződő közérdek érvényesülése érdekében rugalmasabbá tegyék a forgalmazási és visszaváltási szabályokat.

a 30. és 31. §-hoz

Az átmeneti rendelkezések mind a Javaslat, mind a módosuló jogszabályok egyikére vonatkozó átmeneti szabályokat határoznak meg.

A hazai pénzügyi közvetítőrendszer válsága egyfajta közvetett hatás eredményeképpen alakult ki, és természetét tekintve inkább bizalmi válságnak tekinthető. Ennek leküzdésére a Nemzetközi Valutaalap, a Világbank és az Európai Központi Bank egy meghatározott célokra felhasználható hitelkeretet bocsátott hazánk rendelkezésére. E hitelkeret egy része ugyancsak meghatározott céllal, a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának helyreállítására érdekében használható fel, fele-fele arányban tőkeemelésre és garanciavállalásra. A hitelkeretet rendelkezésre bocsátó nemzetközi intézmények feltételei között szerepelt többek között az, hogy a tőkeemelésről szóló döntéseknek 2009. január 31-ig meg kell születniük. Ezt követően, egy átmeneti (a döntések lebonyolítására, a tényleges pénzügyi teljesítésre rendelkezésre álló) időszakot követően, 2009. február 28-tól a fel nem használt összeget a garanciavállalásra felhasználható összeghez kell átcsoportosítani.

A tőkepiacról szóló törvény esetében biztosított átmeneti idő azt a célt szolgálja, hogy az intézkedések érvényesítéséhez szükséges kötelezettségek teljesítésére ésszerű idő álljon rendelkezésre.